

ПРОГРАМА
фахового іспиту замість ЄФВВ для прийому на навчання для здобуття ступеня
магістра

«ПСИХОЛОГІЯ ТА СОЦІОЛОГІЯ»

Освітній ступінь:	магістр
Основа вступу:	освітній ступінь бакалавр (для окремих категорій); магістр (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст)

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка
2. Зміст програми
3. Питання фахового іспиту
4. Критерії оцінювання
5. Список

рекомендованої

літератури

1. Пояснювальна записка

Мета фахового іспиту замість ЄФВВ «Психологія та соціологія» для вступу на здобуття освітнього ступеня магістр полягає у визначенні рівня підготовленості вступника до навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти шляхом комплексного оцінювання сформованості фахових компетентностей, що передбачає перевірку знань, їх розуміння, здатності до застосування у професійній діяльності, а також умінь здійснювати аналіз, синтез і оцінювання; встановленні здатності використовувати теоретичні знання й практичні вміння для розв'язання професійних завдань і визначенні готовності до успішного опанування освітньої програми магістерського рівня.

Форма фахового іспиту замість ЄФВВ - усний іспит.

Усний іспит – це форма вступного випробування, яка передбачає усну відповідь вступника на два теоретичні питання.

Формат проведення фахового іспиту замість ЄФВВ.

Фаховий іспит замість ЄФВВ «Психологія та соціологія» проводиться в очному форматі, а для окремих категорій вступників – дистанційно з використанням платформи для проведення відеоконференцій Zoom відповідно до вимог Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2026 році.

У разі проведення фахового іспиту в дистанційному форматі у встановлений розкладом час початку фахового іспиту члени фахової атестаційної комісії розпочинають відеоконференцію, долучають до неї вступників, здійснюють автентифікацію вступників та інформують їх про правила проведення вступного іспиту та часові обмеження.

Автентифікації вступника передбачає:

– встановлення аудіо та візуального контакту зі вступником на платформі відеоконференцій;

– показ документа, що посвідчує особу (паспорт громадянина України у формі книжечки або картки, паспорт громадянина України для виїзду за кордон у тому числі Е-паспорт, Е-паспорт для виїзду за кордон, Е-документ).

На початку фахового іспиту рандомно обираються 2 питання з переліку, поданого в програмі.

Результати фахового іспиту оголошуються не пізніше наступного дня після його проведення шляхом розміщення відповідних відомостей на офіційному вебсайті Бердянського державного педагогічного університету bdpu.org.ua у вкладці ВСТУПНИКУ.

У разі повітряної тривоги під час складання фахового іспиту замість ЄФВВ «Психологія та соціологія», іспит призупиняється, учасники мають пройти до укриття. Після відбою повітряної тривоги учасники продовжують складання фахового іспиту.

2. Зміст програми

Програма фахового іспиту замість ЄФВВ «Психологія та соціологія» для прийому на навчання для здобуття ступеня магістра у Бердянському державному педагогічному університеті – це програма відповідного зовнішнього оцінювання з психології та соціології.

Програма ЄФВВ «Психологія та соціологія» (<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/vstup-2022/Prohramy-YEFVV/Zatverdzeni.prohramy.YEFVV/11.02/Pro.zatv.Prohr.predm.testu.psykhol.sotsiol-nakaz-156-11.02.2022.pdf>)

3. Питання фахового іспиту

ПСИХОЛОГІЯ

1. Психологія як наука. Етапи розвитку психології.
2. Структура та основні галузі психології. Фундаментальна та прикладна психологія.
3. Поняття про психіку та її сутність. Функції психіки: відображальна, регулятивна.
4. Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість» та «індивідуальність».
5. Мотиви та мотивація особистості.
6. Потреби, інтереси, переконання, ідеали. Спрямованість особистості.
7. Цінності та ціннісні орієнтації особистості. «Життєві стратегії».
8. Самоактуалізація та самореалізація особистості: сутність та риси.
9. Психологія натовпу Г. Лебона. Класифікація натовпів, характеристики натовпу.
10. Психоаналітична теорія З. Фрейда Вчення про сексуальність: лібідо, сублімація, витіснення. Структура особистості: Воно (Id), Я (Ego) і Над-Я (Super Ego).
11. Індивідуальна психологія А. Адлера. Комплекс меншовартості.
12. Аналітична психологія К. Г. Юнга. Структура особистості. Архетипи колективного несвідомого.
13. Дж. Морено: соціометрична революція, психодрама.
14. Неофрейдизм (Е. Фромм, Е. Еріксон).
15. Класичний біхевіоризм (Дж. Уотсон, І. Павлов, Б. Скіннер) та необіхевіоризм (А. Бандура).
16. Гуманістична психологія (А Маслоу, К Роджерс, В. Франкл, І. Ялом).
17. Генетична психологія Ж. Піаже.

18. Е. Дюркгейм про суспільні норми і цінності. Поняття аномії. Проблема розрізнення нормальних і патологічних явищ. Типи самогубств.
19. Спостереження: види, переваги і недоліки, роль спостерігача.
20. Наукові дослідження: різновиди (теоретичні та емпіричні; фундаментальні та прикладні; розвідувальні, описові та аналітичні, польові та лабораторні), проблема, мета, завдання, об'єкт, предмет.
21. Програма дослідження: структура документа, основні пункти, етапи дослідження. Тлумачення, концептуалізація, операціоналізація основних понять дослідження.
22. Гіпотези дослідження: теоретичні, емпіричні, статистичні.
23. Вибірковий метод: генеральна сукупність, вибірка, основні вимоги до формування вибірки, методи формування.
24. Якість інформації: репрезентативність, валідність, надійність.
25. Типи валідності (змістовна, критеріальна, конструктивна), валідизація. Забезпечення надійності.
26. Експеримент: види (констатувальний, формувальний, природний, лабораторний), планування, внутрішня і зовнішня валідність.
27. Методи опитування: анкетування, інтерв'ювання. Інтерв'ювання (фокус-групові, глибинні, неформалізовані: історія життя, біографія, усна історія).
28. Експертні опитування (метод експертної оцінки). Види і процедури експертного опитування.
29. Соціометрія: особливості застосування та інструментарію (анкета, шкали), соціометричні індекси, матриці та соціограми.
30. Аналіз документів. Контент-аналіз.
31. Класифікації психодіагностичних методик.
32. Психометричні основи психодіагностики.
33. Девіантна поведінка особистості.
34. Поняття та види (позитивна і негативна) девіацій.
35. Соціальні ролі: поняття та види .
36. Гра, навчання, праця як види діяльності.
37. Професійна діяльність: поняття та етапи професіоналізації (професійне самовизначення, професійне навчання, професійна адаптація, професійне становлення, професійна реалізація, завершення професійної діяльності).
38. Мотивація та стимулювання професійної діяльності (за ієрархією потреб А. Маслоу). Професійне вигорання.
39. Спілкування як соціально-психологічний феномен. Спілкування як обмін інформацією (комунікативна сторона спілкування). Спілкування як сприймання, розуміння та оцінка партнерів спілкування (перцептивна сторона спілкування)
40. Механізми міжособистісного сприймання: ідентифікація, соціальна рефлексія, стереотипізація.
41. Каузальна атрибуція. Атитюд як соціальна установка.

42. Спілкування як взаємодія (інтерактивна сторона спілкування).
43. Конфлікт і конфліктна ситуація.
44. Види конфліктів (внутрішньоособистісний, міжособистісний, внутрішньогруповий, міжгруповий).
45. Рольові конфлікти (гендерно-рольовий конфлікт, конфлікт між сімейними і професійними ролями).
46. Соціальна організація як формальна група: характеристики, структура, функції організації.
47. Лідерство та керівництво.
48. Типологія лідерства.
49. Стили керівництва (авторитарний, демократичний, ліберальний).
50. Корпоративна (організаційна) культура.
51. Соціальна психологія груп. Поняття та основні ознаки соціальної групи.
52. Класифікація соціальних груп.
53. Поняття малої соціальної групи. Класифікація малих соціальних груп.
54. Структура малої групи.
55. Поняття великої соціальної групи.
56. Класифікація великих соціальних груп.
57. Поняття суспільної, масової, групової та індивідуальної свідомості та їх взаємозв'язок.
58. Механізми соціально-психологічного впливу (наслідування, навіювання, переконання, зараження, чутки, мода).
59. Характеристика і актуальні проблеми сучасної сім'ї (нестабільність шлюбу, знижування народжуваності, матеріальне неблагополуччя). Види сім'ї.
60. Шлюб і шлюбні стосунки. Сімейні кризи.

СОЦІОЛОГІЯ

1. Об'єкт, предмет соціології. Суспільство як об'єкт соціології. Соціальна взаємодія як предмет соціології.
2. Функції соціології: теоретико-пізнавальні, практично-політичні.
3. Передумови виникнення соціології.
4. Основні етапи становлення і розвитку соціології як науки.
5. Рівні соціологічного знання: загальносоціологічні теорії, спеціальні та галузеві соціологічні теорії, знання, здобуте за допомогою емпіричних досліджень.
6. Зміст і типологія соціологічних теорій середнього рівня.
7. Сутність і зміст соціологічних законів. Класифікація соціологічних законів.
8. Поняття і специфіка соціологічних категорій.
9. Типологія і зміст соціологічних категорій
10. Співвідношення понять «соціальне» і «суспільне».

11. Позитивізм Огюста Конта. Концепція співвідношення суспільства та індивіда.
12. Психологія натовпу Гюстава Лебона. Класифікація натовпів, характеристики натовпу.
13. Теорія наслідування Габріеля Тарда. Психологічний механізм наслідування як ключ до пояснення соціальної поведінки.
14. Органіцизм та еволюціонізм у теорії Герберта Спенсера.
15. Інтеракціонізм. Теорія «дзеркального Я» Чарльза Хортон Кулі.
16. Символічний інтеракціонізм Джорджа Герберта Міда. Аналіз динаміки «Я»: «І» / та «те».
17. Розуміюча соціологія Макса Вебера. Теорія соціальної дії. Типи соціальної дії. Типи легітимного панування.
18. Теорія соціальної поведінки Вільфредо Парето. Теорія еліт Циркуляція еліт як елемент підтримки соціальної рівноваги.
19. Специфіка структурно-функціональної теорії Толкотта Парсонса. Концепція соціальної дії. Соціалізація і соціальний контроль як механізми інтеграції індивіда до соціальної системи.
20. Функціональний аналіз Роберта Мертон. Р. Мертон про соціологічні теорії середнього рівня.
21. Феноменологічна соціологія Альфреда Шюца: поняття життєвого світу та повсякденності.
22. Організація соціологічних досліджень.
23. Програма конкретного соціологічного дослідження.
24. Методи збору соціологічної інформації.
25. Вимірювання (за С. Стівенсом): визначення, види, рівні, шкали (номінальні, порядкові, метричні).
26. Описова статистика. Міри центральної тенденції та міри варіації для шкал різних типів. Точкове та інтервальне оцінювання. Довірчий інтервал.
27. Аналіз статистичного зв'язку між двома змінними. Коефіцієнти кореляції. Методи перевірки статистичних гіпотез.
28. Лінійна регресія (парна та багатовимірна).
29. Суспільство як соціальний феномен. Типологізація суспільств.
30. Соціалізація особистості: сутність, етапи (первинна, вторинна), механізми (адаптація, інтеграція).
31. Суб'єкти (сім'я, формальні та неформальні групи однолітків) і агенти (освіта, традиційні ЗМІ: та нові медіа: інтернет, соціальні мережі) соціалізації.
32. Поняття ресоціалізації.
33. Поняття соціальних змін.
34. Соціальні рухи, їх природа і типи.
35. Соціальні процеси та їх різновиди.
36. Поняття соціального конфлікту та передумови його виникнення .

37. Функції соціального конфлікту та його класифікація.
38. Характерні ознаки суб'єктів конфліктних ситуацій.
39. Механізм соціального конфлікту та його стадії.
40. Головні причини й наслідки соціальних конфліктів та методи управління ними.
41. Соціальні конфлікти у сучасному українському суспільстві.
42. Поняття соціального інституту. Основні функції та характерні ознаки.
43. Види соціальних інститутів: економічні, політичні, релігійні, культури та соціалізації тощо.
44. Соціальна організація: поняття, підходи до аналізу.
45. Типологія організацій. Моделі організації.
46. Особистість як предмет соціологічного аналізу
47. Соціологічна структура і типологізація особистості.
48. Соціальна стратифікація та соціальні нерівності. Основні критерії соціальної стратифікації. Види нерівності (економічна, політична, правова, культурна, цифрова, мобільна та ін.).
49. Соціальна мобільність: поняття, типи, механізми, соціальні та психологічні чинники.
50. Міграція як вид просторової мобільності: сутність, соціальні та психологічні характеристики.
51. Стать і гендер. Маскулінність. Фемінінність. Андрогінність. Гендерна ідентичність.
52. Кризи гендерної ідентичності.
53. Гендерні стереотипи: поняття та види (традиційні та егалітарні).
54. Гендерна рівність і дискримінація. Сексизм. Фемінізм.
55. Соціальна сутність культури. Структурні елементи та форми вияву культури.
56. Соціологія сім'ї як наука: об'єкт, предмет, сутність та основні категорії.
57. Основні функції сім'ї в суспільстві.
58. Стан і тенденції розвитку сучасної сім'ї в Україні.
59. Попередження соціальних девіацій та соціальний контроль.
60. Соціальні статуси: поняття та види (офіційний і неофіційний, приписаний і здобутий).

4. Критерії оцінювання

Фаховий іспит замість ЄФВВ «Психологія та соціологія» для прийому на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра оцінюється за 200-бальною шкалою відповідно до рівня сформованості фахових компетентностей і досягнення когнітивних рівнів (знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінка):

190-200 балів – вступник демонструє системні, глибокі та узагальнені знання, повне розуміння навчального матеріалу, вільно застосовує його у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; здатний до самостійного аналізу, синтезу та оцінювання інформації, аргументовано обґрунтовує власну позицію, приймає ефективні рішення. Відповідає найвищому рівню сформованості компетентностей (знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінка).

180-189 балів – вступник демонструє міцні знання та глибоке розуміння матеріалу, впевнено застосовує їх на практиці, здатний до аналізу інформації та розв'язання професійних завдань, допускаючи незначні неточності. Відповідає високому рівню (знання, розуміння, застосування, аналіз).

160-179 балів – вступник володіє достатнім рівнем знань і розуміння, у цілому правильно застосовує їх у стандартних ситуаціях, здатний до часткового аналізу та узагальнення інформації, допускає окремі суттєві помилки. Відповідає рівню (знання, розуміння, застосування).

140-159 балів – вступник відтворює основний теоретичний матеріал, розуміє ключові положення, але має труднощі із самостійним застосуванням знань і аналізом інформації, допускає помилки. Відповідає рівню (знання, розуміння).

120-139 балів – вступник володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, відтворює окремі положення без глибокого розуміння та не здатний повною мірою застосовувати знання на практиці. Відповідає мінімально достатньому рівню (знання).

100-119 балів – вступник має фрагментарні знання, частково відтворює матеріал, недостатньо розуміє його зміст та не може застосувати на практиці.

0-99 балів – вступник демонструє слабе володіння знаннями, володіє матеріалом лише на поверхневому рівні, не оперує основними поняттями та не здатний до їх відтворення.

До участі в конкурсному відборі не допускаються вступники, які отримали менше 100 балів, що свідчить про недостатній рівень сформованості базових знань і невідповідність мінімальним вимогам до вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти.

5. Список рекомендованої літератури

ПСИХОЛОГІЯ

1. Бедан В. Б. Експериментальна психологія. Курс лекцій для студентів-психологів факультету психології, політології та соціології. Одеса : НУ «ОЮА», 2020. 102 с.
2. Вікова психологія : конспект лекцій / укладачі : П. І. Сахно, Н. М. Теслик. Суми : Сумський державний університет, 2024. 190 с.
3. Євдокімова О. О. Історія психології: навчальний посібник. Вид. 2-ге, допов. Харків: Харків. нац. у-т внут. справ, 2020. 320 с.
4. Загальна психологія : підручник / за заг. ред. академіка С. Д. Максименка. 4-те вид., переробл. і доп. Том 1. Київ : Видавництво «Людмила», 2025. 568 с.
5. Кальницька Ю. Історія соціальної психології в Україні : друга половина ХІХ – початок ХХ століття : навчальний посібник (хрестоматія). Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. 264 с.
6. Кацавець Р. С. Психологія особистості : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2021. 134 с.
7. Конфліктологія : загальна та юридична : підручник / Л. М. Герасіна, М. П. Требін, О. М. Сахань, В. Д. Воднік; за заг. ред. Л. М. Герасіної. Харків : Право, 2021. 224 с.
8. Копець Л. Класичні експерименти в психології : навчальний посібник для студентів ВНЗ. Київ : Києво-Могилянська академія, 2020. 283 с.
9. Кришталь М. А., Спіркіна О. О., Фомич М. В. Вікова психологія та геронтопсихологія : курс лекцій. Черкаси : ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2020. 343 с.
10. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С. Б. Соціальна психологія : навчальний посібник. Київ : НАВС, 2020. 243 с.
11. Литвин А. В., Коваль І. С., Яремко Р. Я. Експериментальна психологія : навч. посіб. Львів : ЛДУБЖД, 2024. 316 с.
12. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія : підручник. Київ : Центр учб. л-ри, 2020. 360 с.
13. Малхазов О. Р. Експериментальна психологія : практичний посібник. Київ : Талком, 2020. 321 с.
14. Москаленко В. В. Соціальна психологія : підручник. Видання 2-ге, виправлене та доповнене. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 688 с.
15. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. Київ : Ліра, 2020. 564 с.
16. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін.; за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с.
17. Павлюк Т. М. Експериментальна психологія : методичні рекомендації до вивчення нормативної навчальної дисципліни (для студентів 053 «Психологія»). Луцьк : СНУ ім. Лесі Українки, 2020. 30 с.
18. Петрінко В.С. Конфліктологія : курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці.

- Навчальний посібник. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.
19. Пісоцький В. П., Горянська А. М. Теоретичні питання вікової психології : навчальний посібник для закладів вищої освіти. 2-е вид., випр. і доповн. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2023. 232 с.
  20. Поясок Т. Б., Беспарточна О. І., Квасник О. В., Шаполова В. В. Загальна психологія : навчальний посібник. Харків : ФОП Бровін О. В., 2023. 512 с.
  21. Психологія (загальна та вікова) : навчальний посібник / уклад. А. В. Аханова. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2021. 192 с.
  22. Руденко Л. А. Основи психології та педагогіки : навчальний посібник. Львів : ЛДУ БЖД, 2020. 146 с.
  23. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія : навчальний посібник. 5-те видання, перероблене, доповнене. Київ : ВЦ «Академія», 2021. 376 с.
  24. Савчин М. В. Загальна психологія : навчальний посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2025. 352 с.
  25. Сергєєнкова О. П, Столярчук О. А., Коханова О. П. Вікова психологія : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 376 с.
  26. Сивогракова З. А., Алексєєнко Н. В. Психологія конфліктів. Соціально-психологічний вимір управління конфліктами : Конспект лекції. Харків: УкрДУЗТ, 2020. 52 с.
  27. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Сербова, О. Л. Туриніна, О. В. Москаленко, С. О. Хілько, В. О. Чумаков. 2-е вид., перероб. і допов. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 594 с.
  28. Титаренко Д. М., Титаренко О. О. Конфліктологія : навчальний посібник. Київ : Дакор, 2021. 278 с.
  29. Яланська С. П. Загальна психологія : конспект лекцій : навчальний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня - бакалавр. 2-ге вид. виправл. і доп. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2023. 191 с.
  30. Яхно Т., Куревіна І. Конфліктологія та теорія переговорів : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 168 с.

Інтернет-ресурси

1. <https://library.bdpu.org.ua/> Бібліотека БДПУ.
2. <http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека імені В. І. Вернадського.
3. <http://nplu.org/> Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого.
4. <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?C21COM=F&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB> Електронна бібліотека “УКРАЇНКА”
5. <https://zounb.zp.ua/> Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека.
6. <https://sites.google.com/view/library-ip-ua/> Бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України.

СОЦІОЛОГІЯ

1. Аблов А. Ф. Загальна соціологія : конспект лекцій. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. Мечникова, 2019. 130 с.
2. Горлач Н., Кремень В., Волович В., Жиленкова І., Романенко М. Соціологія : підручник. Київ : ЦНЛ, 2019. 808 с.
3. Гуменюк Л. Й. Соціологія : Хрестоматія (від першоджерел до сучасності) : навчальний посібник. У 2-х томах. Т.1. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 784 с.
4. Джежик О. В. Історія психології : навч.-метод. посіб. для здобув. першого (бакалавр.) рівня вищої освіти спец. 053 «Психологія» / С4 «Психологія» [Електронне видання] / уклад. : Джежик О. В., Король К. М. Одеса : Нац. ун-т «Одеська юрид. Академія», 2025. 106 с. Режим доступу: <https://hdl.handle.net/11300/30520>
5. Історія української соціології. ХІХ-ХХІ : навч. посіб. / за редакцією В. П. Степаненка і К. В. Батаєвої. Київ : Ін-т соціології НАН України, 2023. 566 с.
6. Комих Н. Г. Соціологія в схемах і таблицях : навч. посіб. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2025. 96 с.
7. Кузьменко Т. М. Соціологія : навч. посіб. Київ : ВД «ЦУЛ», 2019. 320 с.
8. Лукашевич М. П., Туленков М. В. Соціологія. Загальний курс : підручник. Київ : Каравела, 2023. 408 с.
9. Матвієнко Л. В. Соціологія : навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форм навчання. Миколаїв : НУК, 2023. 140 с.
10. Найчук А. В. Сулятицька Т. В., Маркітантов В. Ю. Соціологія : Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. 298 с.
11. Опанасюк Т. А. Соціологія у визначеннях, таблицях, схемах, завданнях. Навчальний посібник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2023. 268 с.
12. Пономаренко Т. Соціологія. Курс лекцій : навчальний посібник. Суми : ФОП Цьома С. П., 2024. 303 с.
13. Сапелкіна О. В. Чепурко Г. І. Емпірична соціологія : курс лекцій. Львів: Простір-М, 2018. 268 с.
14. Сірий Є. В. Соціологія : загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії : навч. посібник. Вид. 2-ге Київ : Атіка, 2007. 480 с.
15. Соціологія і політологія : курс лекцій для здобувачів початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти ОПШ «Туризм» спеціальності 242 «Туризм» денної форми здобуття вищої освіти / уклад. Т. М. Борко. Миколаїв : МНАУ, 2023. 161 с.
16. Соціологія : навчальний посібник / Укладачі Г. Г. Тараненко, О. В. Поправко, О. І. Ісакова. Мелітополь : ФО-П Однорог Т. В., 2021. 316 с.
17. Соціологія : навч. посіб. для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О. В. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М. С. Труш, В. Ф. Ятченко. Київ : ДУТ, 2019. 235 с.
18. Соціологія : організація емпіричного дослідження. Навч. посібн. / уклад. Балановський Я. М. Умань : Візаві, 2019. 471 с.

19. Соціологія : підручник / В. Г. Городяненко, О. В. Гілюн, А. В. Демічева, С. В. Легеза, Н. А. Липовська. Київ : Академія, 2018. 544 с.
20. Соціологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів / В. І. Волович, М. І. Горлач, В. Г. Кремень та ін. 6-те вид. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 808 с.
21. Соціологія : Теорії середнього рівня : навчальний посібник / за наук. ред. Ю. Ф. Пачковського. Київ : Каравела, 2020. 356 с.
22. Соціологія : навчальний посібник / О. В. Бобіна та ін.; за ред. І. В. Шаповалової. Миколаїв : НУК, 2020. 284 с.
23. Сучасні методики контент-аналізу : навчальний посібник / За заг. ред. Костенко Н., Батаєвої К., Іванова В. Київ : Кондор, 2018. 256 с.
24. Титаренко О. О. Соціологія : навчальний посібник. Київ : ВД «Дакор», 2020. 210 с.
25. Шатохін А. М. Соціологія : підруч. для студентів аграр. закл. вищ. освіти; Уман. нац. ун-т садівництва. Умань : Сочінський М. М., 2020. 315 с.
26. Шевченко З. В. Соціологія : навчально-методичний посібник. Черкаси : видавець Чабаненко Ю. А., 2023. 72 с.
27. Шостак І. В. Анкетування : методичні рекомендації щодо організації та проведення соціологічного дослідження. Острог, 2021. 40 с.
28. Штомпка П. Соціологія. Аналіз суспільства : підручник / пер. з пол. Г. Теодорович. Нове розшир. вид. Львів : Колір ПРО, 2020. 799 с.

Інтернет-ресурси

1. Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. <https://sociology.knu.ua/uk/aktualni-problemi-sociologiyi-psihologiyi-pedagogiki>
2. Бібліотека Інституту соціології НАН України. <https://i-soc.com.ua/ua/institute/lib>
3. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціологія. <https://sociology.knu.ua/uk/visnik-kiyivskogo-nacionalnogo-universitetu-imeni-tarasa-shevchenka-sociologiya>
4. Науково-теоретичний альманах «Грані». <https://grani.org.ua/index.php/journal>
5. Європейська соціологічна асоціація. <http://www.europeansociology.org/about-esa>
6. Соціологічна асоціація України. <https://www.sau.in.ua>
7. Соціологічні студії. <https://vnu.edu.ua/uk/publishing/sociologichni-studiyi>
8. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. <http://stmm.in.ua/archive/>
9. Український соціологічний журнал. <https://sau.in.ua/magazine/ukrayinskyj-socziologichnyj-zhurnal/>
10. Український соціум. <https://ukr-socium.org.ua/uk/>